

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

31.01.2024 року № 43

Програма управління державним боргом на 2024 рік

I. Загальні положення

Програму управління державним боргом розроблено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2012 року № 815 «Про затвердження Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом» в межах Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2024–2026 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2023 року № 1117, з метою визначення основних пріоритетів політики управління державним боргом на поточний бюджетний період за умов гострої необхідності фінансування державного бюджету під час триваючої військової агресії російської федерації.

Першочерговим завданням на 2024 рік є покриття потреб у фінансуванні державного бюджету задля забезпечення важливих загальнодержавних видатків за найнижчою можливою вартістю і одночасним обмеженням ризиків, пов'язаних з державним боргом.

У 2024 році основні зусилля спрямовуватимуться на сприяння розвитку внутрішнього ринку капіталу та залучення зовнішнього довгострокового пільгового фінансування.

II. Боргові інструменти, за допомогою яких планується забезпечити фінансування Державного бюджету України у 2024 році

Державні запозичення здійснюватимуться відповідно до умов, що складатимуться на фінансових ринках та умов кредитування відповідних міжнародних фінансових організацій і країн-партнерів. Водночас умови державних запозичень можуть змінюватися, залежно від впливу політичних, економічних та геополітичних чинників.

Показники фінансування Державного бюджету України у 2024 році

	2024 рік		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Всього держбюджет
Фінансування бюджету	1 509,1	62,4	1 571,5
Фінансування бюджету за борговими операціями	1 505,1	62,2	1 567,3
Зовнішнє	1 423,7	62,2	1 485,9
Внутрішнє	81,4		81,4
Державні запозичення, в т.ч.	2 131,8	62,2	2 194,0
Зовнішні	1 606,0	62,2	1 668,1
Внутрішні	525,9		525,9
Погашення державного боргу, в т.ч.:	626,7		626,7
Зовнішнього боргу	182,3		182,3
Внутрішнього боргу	444,5		444,5
Надходження від приватизації державного майна	4,0		4,0
Розміщення коштів на депозитах та/або придбання цінних паперів/Зміни обсягів бюджетних коштів		0,2	0,2

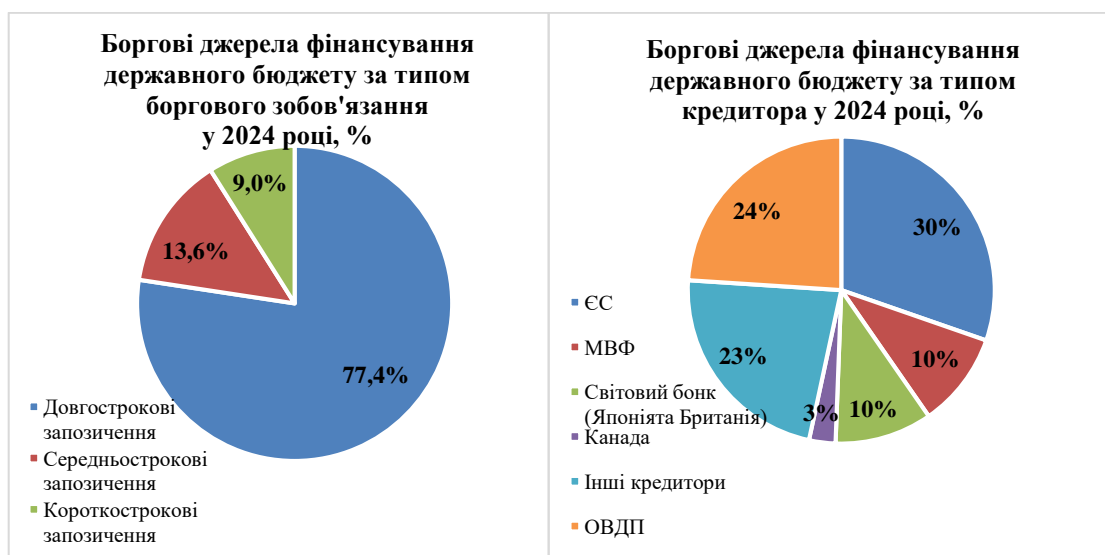
На внутрішньому ринку відповідно до показників, затверджених Законом України «Про Державний бюджет України на 2024 рік», передбачено здійснення запозичень на суму близько 525,9 млрд грн, або 24,0 % загальної суми запозичень. Державні зовнішні запозичення з урахуванням запозичень до спеціального фонду Державного бюджету України заплановано в обсязі 1 668,1 млрд грн, або 76,0 % загальної суми.

У 2024 році Україна продовжуватиме зосереджуватись на розвитку внутрішнього ринку державних запозичень для фінансування військових видатків. Продовжуватиметься практика регулярних випусків військових облігацій на внутрішньому ринку, щоб забезпечити безперерйне забезпечення фінансових потреб держави в умовах воєнного стану.

Відповідно до Меморандуму про економічну і фінансову політику з Міжнародним валютним фондом за умов невизначеності надходжень зовнішнього фінансування існує потенційна можливість випуску військових ОВДП з подальшим їх придбанням Національним банком України в рамках верхньої межі на запозичення сектору загальнодержавного управління від Національного банку України, таким чином забезпечивши додаткове внутрішнє фінансування, необхідне для забезпечення покриття фінансових розривів без шкоди для економічної та фінансової стабільності.

В умовах воєнного стану та обмежених ресурсів бюджету пріоритетом залишається залучення довгострокових пільгових кредитів для фінансування охорони здоров'я, освіти та соціальних послуг, реалізації заходів з

енергоефективності та відновлення муніципальної інфраструктури, а також відновлення та відбудови інфраструктурних об'єктів, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації, підтримки енергетичного сектору, на реалізацію яких спрямовується значний обсяг кредитів (позик) іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, а також грантових коштів, що надаються іноземними партнерами.

Найбільшу питому вагу матимуть довгострокові інструменти – 77,4 %, або 1698,1 млрд грн, тоді як середньострокові інструменти – 13,6 %, або 299,2 млрд грн, короткострокові інструменти – 9,0 %, або 196,6 млрд гривень. Кредити Європейського союзу, Світового банку та Міжнародного валютного фонду становитимуть близько 50 % загального обсягу державних заповзичень у 2024 році.

До спеціального фонду передбачено залучити кошти від міжнародних фінансових організацій і за підтримки урядів іноземних держав на фінансування проєктів розвитку економіки та бюджетної сфери у сумі 62,2 млрд гривень.

Обсяг державних заповзичень може бути зменшено у разі зменшення обсягу дефіциту державного бюджету та/або його фінансування за рахунок неборгових джерел, у тому числі грантів від країн-партнерів.

Співвідношення внутрішніх і зовнішніх боргових інструментів у загальній структурі державних заповзичень може змінюватись у зв'язку зі зміною умов таких заповзичень та/або кон'юнктури фінансового ринку з дотриманням визначеного Законом України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» обсягу фінансування державного бюджету за борговими операціями.

III. Витрати, пов'язані з державним боргом у 2024 році

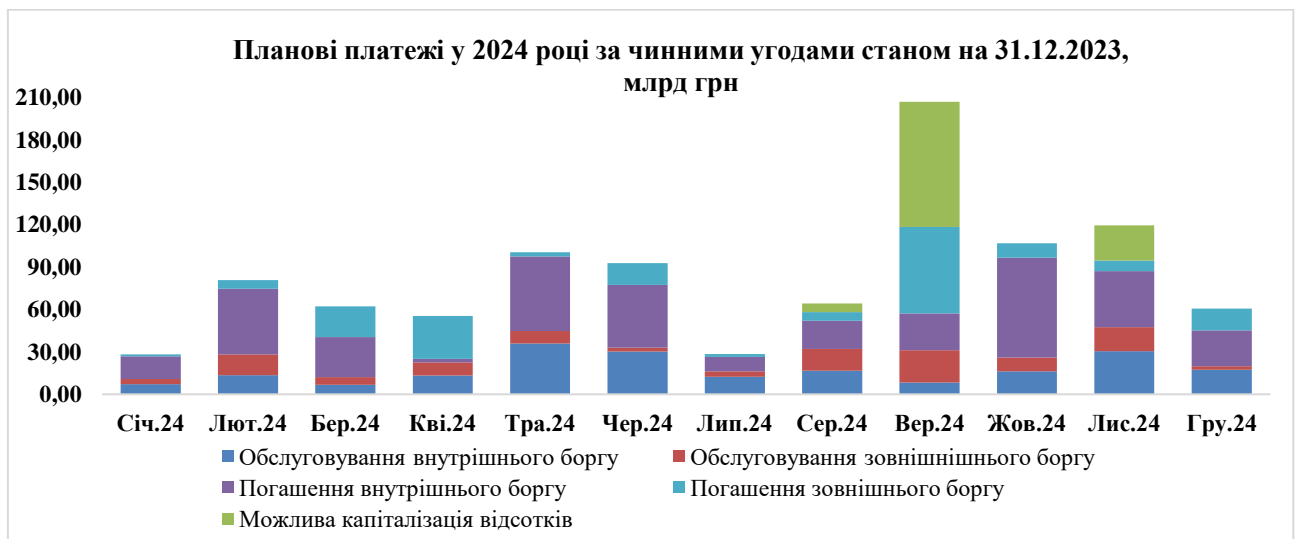
Витрати Державного бюджету України на 2024 рік з погашення та обслуговування державного боргу заплановано відповідно до:

графіків платежів за вже наявним державним боргом на початок складання проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік»;

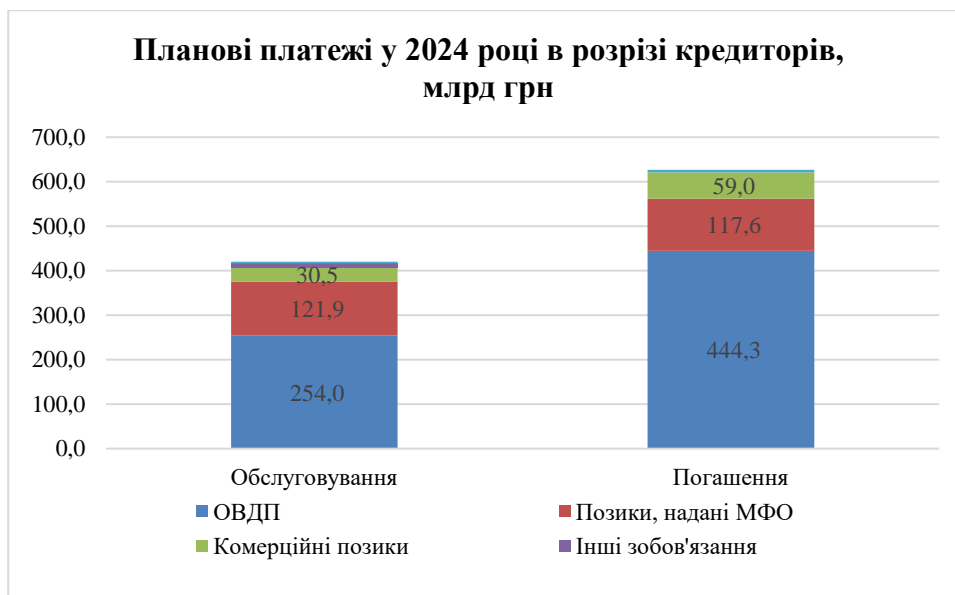
планових обсягів запозичень на 2024 рік на фінансування державного бюджету;

прогнозних відсоткових ставок і курсів валют;

прогнозу обсягів витрат на управління державним боргом.

Пікові платежі за внутрішнім державним боргом припадають на лютий, травень, червень, вересень, жовтень та листопад 2024 року; за зовнішнім – на березень (погашення кредиту МВФ), квітень (погашення позики ЄС) та вересень (погашення та сплата відстрочених у рамках операції з управління державним боргом у серпні 2022 року відсотків за ОЗДП 2015 року). Водночас передбачено капіталізацію таких відсотків, що дає можливість зменшити обсяг платежів з обслуговування державного боргу на 119,7 млрд грн, або 2,9 млрд дол. США.

Загальні виплати у 2024 році за державним боргом з урахуванням планових позик у 2024 році становлять 1 046,7 млрд грн, з яких 67,0 % становлять виплати за державним внутрішнім боргом, 33,0 % – виплати за державним зовнішнім боргом.

Частка видатків з обслуговування державного боргу у видатках загального фонду Державного бюджету України за 2024 рік орієнтовно становитиме 13,5 %.

24 березня 2023 року Україна в рамках виконання програми Міжнародного валютного фонду взяла на себе зобов'язання провести операцію з управління зовнішнім комерційним боргом України в 2024 році з метою поступового відновлення боргової стійкості України, збереження ліквідності та скорочення дефіциту державного бюджету під час програмного періоду МВФ, а також створення необхідних умов для участі комерційного сектору у післявоєнній відбудові України задля якнайшвидшого відновлення доступу України до міжнародного ринку капіталів.

Офіційні кредитори у грудні 2023 року погодилися на призупинення виплат протягом програмного періоду МВФ (портягом 2023–2027 років) і зобов’язалися забезпечити додаткову підтримку в управлінні державним боргом до фінального перегляду програми Механізму розширеного фінансування.

Відповідно до існуючих умов випуску облігацій зовнішньої державної позики сума погашень у 2024 році становить 0,9 млрд дол. США (без урахування потенційної капіталізації відсотків за такими облігаціями).

Обсяг платежів з обслуговування державного боргу може відрізнятись від прогнозного у разі зміни динаміки плаваючих ставок (EURIBOR, SOFR, індексу інфляції тощо), а також зміни курсу гривні до іноземних валют.

IV. Стан та структура державного боргу України

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» граничний рівень державного боргу визначено в обсязі 7 460,1 млрд гривень.

<i>млрд грн</i>	2023	2024 (закон)
державний борг	5 188,1	7 460,1
внутрішній борг	1 587,7	1 725,9
<i>відсотки до загального обсягу</i>	30,6%	23,1%
зовнішній борг	3 600,4	5 734,2
<i>відсотки до загального обсягу</i>	69,4%	76,9%
національна валюта	1 447,2	1 672,1
<i>відсотки до загального обсягу</i>	27,9%	22,4%
іноземна валюта	3 740,9	5 788,0
<i>відсотки до загального обсягу</i>	72,1%	77,6%
плаваюча ставка	1 601,4	2 046,4
<i>відсотки до загального обсягу</i>	30,9%	27,4%
фіксована ставка	3 586,7	5 413,7
<i>відсотки до загального обсягу</i>	69,1%	72,6%
середньозважений термін до погашення	10,96 р.	н/р
середньозважена вартість	6,24%	н/р
відсоток до ВВП	80,2%	97,6%

Обсяг державного боргу на кінець 2024 року залежатиме від наступних чинників: надходжень кредитів (позик) від міжнародних партнерів, зокрема надходження фінансової допомоги у вигляді грантів; відхилення фактичного обмінного курсу національної валюти порівняно з погнозним, що застосовувався під час здійснення розрахунків показників державного бюджету на 2024 рік; проведення капіталізації банків державного сектору, державних компаній та ФГВФО.

V. Управління ризиками державного боргу

Можливості управління ризиками державного боргу в умовах воєнного стану є значно обмеженими, однак буде вжито всі можливих заходів для зменшення ризиків державного боргу, а саме:

ризик рефінансування – збільшення ролюверу ОВДП за рахунок випуску ОВДП із більшими строками погашення та обмежень випуску короткострокових ОВДП з погашенням у поточному році. Залучення довгострокового пільгового фінансування дозволить збільшити середньозважений строк до погашення державного зовнішнього боргу;

відсоткового ризику – очікується поступове зниження відсоткових ставок за ОВДП на фоні зниження рівня інфляції та облікової ставки Національного банку України;

ризик ліквідності – шляхом оптимізації графіка погашення державного боргу;

валютного ризику – шляхом пріоритизації запозичень у національній валюті на внутрішньому ринку капіталу для забезпечення рол-оверу гривневих ОВДП. ОВДП в іноземній валюті здійснюватимуться в обсягах, необхідних для погашення таких ОВДП, таким чином мінімізуючи вплив валютного ризику у поточному році.

**В. о. директора Департаменту
боргової політики**

Наталія ВОЛКОВСЬКА